

AGU VISSSEL

HOBUSEVARGAD JA HARITLASED

5.

Eespool on 20—30 aastaste põlvkonna jaotus hariduse alusel 1934. a. Eestis. 1987. a. statistikat kasutades julgeksin praeguste 20—30 aastaste põlvkonna koolitatusel kohta pakkuda järgmised arvud: 8 klassi haridusega on jäänud 10%, kutsekeskkooli on lõpetanud 15%, keskkooli 38%, tehnikumi 23% ja kõrgkooli 14% noortest.

Enne sõda oli meil alg-, nüüd keskharidusega ühiskond. Toorkord tähendas harimine kõige näljasemate toitmist piiratud koguse hõrgutisega, nüüd tuleb pakkuda isutute armeele argist toitu. Loomulikult mõjub massitootmine halvasti ka kvaliteedile. Tagantjärele tuleb Eesti Vabariigi hariduspoliitika tunnistada mõistlikuks, tegelikke olusid arvestavaks tasakaaluliseks süsteemiks. Vahepeal on meil kogu poliitikas olnud pool sajandit «unistajate egoismi» (A. Tsipko) ja kui tahame nüüd jälle mõistlikuks hakata, siis saab toonasest üsna vähe tänasesse üle võtta. Täismehe viltuläinud eluteed saab parandada ainult oma ajas, süütusse lapsepõlve tagasi pöörduda pole võimalik.

Eelkõige peaksime tooma endani aastakümnete tagant igale noorele rahvale omast haridustungi. Sest haridus «...eeldab teatavat ühiskondlikku ideed, teatava elamisviisi püstitamist niisuguseks ideaaliks, mille taotlemine ei sünni teiste hävitamise hinnaga.» (Peeter Olesk. Väärtused puntrast lahti. «TRÜ» 1988, 1. sept.)

HARIDUS JA SISSETULEK MEIE AJAL

Hariduse ja sissetuleku seose iseloomustamiseks toome kaks tabelit. Esimene neist on koostatud väljavõtteks USA 1983. a. andmetest. (Täielikumalt vt. referatiivsest kogumikust «Ekonomika truda. (Razvitõje kapitalistitseskije stranõ)». 1. M. 1987.)

USA tööhoiulise elanikkonna mõningate täieliku tööajaga töötavate rühmade 1983. aasta nädalateenistus dollarites.

	Ametiala keskmine nädalapalk (dollarites)	Võrreldes kõigi töötajate keskmisega	mehe
Kõigi töötajate keskmine	309	1	379
Juhtivtöötajad	456	1,48	508
Insenerid	603	1,95	604
Arstid	504	1,63	508
Kooliõpetajad	365	1,18	406
Kõrgkoolide pedagoogid	502	1,62	508
Ökonomistid	600	1,94	703
Kunst	401	1,30	435

6.

Kaubandus	305	0,99	400
Toitlustus	168	0,54	191
Noorem meditsiinipersonal	100	0,32	235
Remondimehaanikud	376	1,22	379
Ehitajad	372	1,20	376
Instrumentilukksepad	433	1,40	438
Energiasüsteemide operaatorid	499	1,61	501
Veoautojuhid	326	1,06	328
Sõiduautojuhid	254	0,82	256
Abitöölised	244	0,79	249

1982. aastal, ühel tööpuuduse tipp-perioodil, oli USA-s töötutena registreeritud 10,6 milj. inimest. Töötute abiraha maksakse pool aastat, on võimalik ka pikendust saada. Abiraha suurus on 30—50% viimasest palgast. (Rabotši klass i sovremennõi mir, 1987/1, lk. 154.)

Eesti kohta on nii detailseid andmeid raske saada. Püüame luua üldist pilti teatmiku abil «Eesti NSV rahvamajandus 1987. aastal».

	Ametiala keskmine kuupalk (rublades)	Võrreldes kõigi töötajate keskmisega
Kõigi töötajate keskmine	229,0	1
Ehitus	298,5	1,30
Tööstus	246,2	1,08
Põllumajandus	261,9	1,14
Teadus	221,4	0,97
Kunst	199,1	0,87
Haridustöötajad	180,8	0,79
Tervishoid, kehakultuur, sotsiaaltoetus	156,9	0,68
Kultuur	148,9	0,65
Informaatika ja arvutusteenindus	199,6	0,87
Riigivalitsemise organid	199,9	0,87

Tabelite analüüs näitab ilmekalt meie eripära, haridust eeldavate kutsealade palgad on madalamad. Kerkib õigustatud nõudmine seada töötajate palk otsesesse vastavusse haridusega. Nüüd mõelgem korra, mida selle täiesti loomuliku nõudmise elluviimine kaasa võib tuua. Maarahvale on hästi teada, et hea saagi saamiseks ei piisa ainult sõnniku panemisest, umbrohi tuleb ka hävitada. Meie riigi koolitatud palgasaajad moodustavad ju bürokraatia. Kogu tohutu paberilasu, alates küüditamise nimekirjadest, jätkates maisikasvatamise edendamise või maa-koolide likvideerimise juhenditega ning lõpetades argiste laestvõetud aruannetega on koostatud ja koostatakse edasi vaimu jõul...